

Ehez képest gyakran biztosabbnak látszanék a fuvarlevél-másodpéldányt egészen mellőzni, minthogy feladó a küldemény átvételét a vasut részéről közvetett uton anélkül is igazolhatja, még pedig olyképen, hogy arról, miszerént a szóban forgó küldeményhez fuvarlevél-másodpéldány ki nem állított, elismervényt adat magának. Ezen elismervényt a feladó az átvevővel szemben bizonyító okmányul használhatja arra, hogy a kocsi elküldetett.

Az előbb szokásban volt feladási vevénynek az az előnye volt, hogy róla szükség esetében másodpéldányok voltak megszerezhetők, melyek sok esetben az eredetiekkel egyértékűek voltak. —

A belföldi vasutakon folyó évi január hó 1-sejével életbe lépett új üzletszabályzat ellen fentebbiekben foglalt fejtegetések nem tartanak igényt arra, hogy kimerítőnek tekintessenek, már azon okból sem, mivel majd csak a gyakorlati alkalmazásban előforduló esetek fogják a szabályzat egyes pontjainak jelentőségét és befolyását egészen felderíteni.

Az ezredéves kiállításához.

Irta: Illés Nándor ny. m. kir. főerdőtanácsos.

E lapok f. é. februárius havi számának az ezredéves jubileum alkalmából rendezendő kiállításról Berendi Béla m. kir. erdész által irt első cikkében az van mondva: hogy gondolkozzunk, mikép kellene ott a magyar erdészetet méltóan képviselni. A legcsekélyebbnek látszó tanács is hasznos eredményt hozhat létre. Szabályul pedig az van felállítva: a kiállításnak általánosnak, nemzetinek és retrospektivnek kell lenni.

Jó gondolatnak tartom a kérdésnek a nyilvánosság elé való hozatalát. A feladat nem könnyű: retrospektív erdészeti kiállításra kevés alkalmas anyag áll rendelkezésünkre. Ha azonban mindnyájan neki látunk a gondolkozásnak, talán sikerül annyit előteremtenünk, a mi a szakközönséget érdekelni és kielégíteni, a laikust pedig vonzani fogja. Megkísérlek én is csekély tehetségemhez képest hozzá járulni a munkához.

Ami erdészetünk történetének multjából mint legérdekesebb és legtanulságosabb állitható közvetlenül a szemlélő elé, az a multból ránk maradt különféle gazdasági terv s kiváltképen a térkép. Igaz, hogy majdnem kizárólag német nyelvű lesz rajtok a felírás, de ezen a tényen változtatnunk nem lehet. Egy negyed század előtt még a magyar születésű erdész is német nyelven hivataloskodott. Ezeket a terveket korszak szerént kellene csoportosítani. Az tüntetné ki a haladást az erdőrendezés terén. A legrégibb, a legavultabb külsejű térképek szolgáltatnák a legérdekesebb képet a multból. Néha tanulságos volna az egymás mellé állítás is. Pl. a malaczkai erdők mult századbeli térképe, mikor az erdők még tölgyesek voltak, és ma, mikor ugyszólván tiszta fenyvesek. A besztercebányai kincstári erdők valamelyikének mult századbeli s mai gazdasági terve egymásmellé állítva meglepő különbséget mutatna, míg a különböző korokban készültek sorozatos egymás mellé állítása a fejlődés menetével ismertetne meg.

Faiparunk fejlődése már nagyobb nehézségeket állít utunkba. Talán elegendő volna legfőbb gyártmányunkra, a szelvény-árura gondolni. Arégi idők egyszerű oláh malmától kezdve a gőzfűrészig egész sorozata működik még a szerkezeteknek. Az a kérdés azonban, miképen lehetne mindent úgy bemutatni, hogy a laikus szemlélőt is érdekelje?

Minták nem teszik meg a kívánt szolgálatot. A legtöbb embernek érthetetlen tákolmányok azok. A szakértőnek pedig nincs szükségük rájuk, mert a jól kidolgozott rajzok nekik ugyanazon szolgálatot teszik. A fatermelésnek és sok más dolognak kiállítására s illetve szemléltetésére legjobbnak és a nagy közönséget legérdeklőbbnek találnám a mai napság oly kedvelt spektroskopikus panorámát, úgy, a mint pl. a mult kiállítás alkalmával a különféle fürdők voltak bemutatva.

Elöl lehetnének a felvágásra váró rönkök, a kész deszkák, a raktárépület stb., mintázva, a mögött a dolgozó fűrész festve. Néha csak a látóképe az egésznek, néha a belseje, a mint folyik a munka, máshol a gépház stb.

Ily módon lehetne bemutatni azonban az erdei munkálkodást, sőt magukat az eredményeket is. Papir masé vagy más anyagból készült dombormű nem bírja oly világosan érthetővé tenni a dolgot, mint a panorama képe, a mely szinte az erdő közepébe helyez. Képzeljük magunk elé a munkálatok és képek következő sorozatát: szálerdő a vágatás megkezdése előtt, ugyanaz a vágatás idején, a fa csusztatása, eregetése, az usztatás, tutajozás, a fa kiszédeése, a fűrész-telep, a fűrész munkában, a letarolt vágás, a vető vágás, az erdőirtás, a vágás 10, 40, 60 év után (áterdőléssel és áterdőlés nélkül, vizmosásos kopár terület, ugyanaz 10 vagy 20 év múlva, erdőrendezés munkában s a tanyán stb. Azt hiszem, nemcsak szaknézője akadna, de némi fogalmat és nyujtana azoknak az erdészeti munkálkodásnál, a kik csak a debreczeni, szegedi vagy kecskeméti erdők látása után tartják kicsinynek azt.

A mi a csemeték kiállítását illeti, egyet értek a kezdetben idézett czikkkel: mert a minta-csemetekert a szakközönségre, de sőt magára a gazdaközönségre is érdekes, tanulságos lenne. Hogy azonban az humbug ne legyen, bizony a

helyszínén kellene termelni csemetéket. Jó eredményt elérni nem lenne nehéz. Van viz elég, a talajt is meg lehet javítani. De az időt ki kellene ám használni!

Itt is volna alkalom a retrospectívára. Nemcsak azt a módot kellene bemutatni, a hogyan a csemetekertet ma a legkiválóbb csemete-nevelők csinálják homokon, agyagon, hanem azt is, hogy milyen csemetekerteket csináltak a régiiek? Azokat a bogárhátra kihányt ágyakat ma is láthatjuk sok olyan helyen is, a hol tulajdonképen nincs szükség rájuk, s nem csak a pl. nedves talajon. Ezen kívül be kellene azonban mutatni azt is, hogy milyen az eredmény az egyik és a másik vetési eljárás mellett, pl. a Fekete tolokás gépével szemben a champagnei palaczkkal, s milyen a különbség a gyér és sűrű vetés között egy, két, három éves korban.

Csemetéket is kellene kiállítani. De nem a színe-javát ám, hanem egyre-másra. A mint küldi vagy eladja az illető. Erről ítélhetné meg a közönség, hogy hol vásárolhat jobb fajta csemetéket. Tanulságos kérdést is lehetne ezuttal eldönteni. Mily sűrűn vessünk? Egy méter hosszú sorokból kívánván be a csemetéket, azoknak megszámlálása, megmérése, egybehasonlítása megmutatná, hogy bizonyos fokon túl se le, se fel nem szabad mennünk. De melyik ez a fok s mily viszonyok között milyen az? Én a gyér vetést pártolom, de homokon nem birtuk eredményre jutni vele.

Terményeink közül is be kell mutatni mindent, a mit piacra hozni tudunk. Én is hibának tartom azt, ha valaki oly valamit mutat be, a mit termelni nem képes, vagy csak mesés áron. De változtatnunk kellene a kiállítás módján. Idejét multa már az anyagok nagy tömegben való kiállítása. Az már csak a járatlanabb s hozzá nem értő közönségre gyakorolt nagyobb hatást. Az erdész, a kereskedő a

rendes méretű árun, sőt annak darabján is meglátja, megítéli a minőséget. Deszkából, rönköből, szálfából elegendő egy méter hosszú darabokat mutatni be, rá irván ezekre, valamint az egyéb termelvényekre is, mennyit bír abból a kiállító évente termelni, vagy a termeléshez anyagot szolgáltatni s mi annak az ára helyben az erdőn vagy a vasut-állomásnál. A székesfehérvári kiállításon láttam egy halmaz gazdasági szerszámot: gereblyét, villát, kapa- és kaszanyelet, lapátot stb., mindeniken felirat mutatta, mily áron kapható annak száza. Nem hiszem, hogy a kereskedők meg ne értették volna.

Nem akarom azt vitatni, mintha e mellett egész darabok kiállítása is nem volna tanulságos. A mult kiállításnak rám nézve egyik legvonzóbb tárgya volt a sugár irányában fűrészelt tölgydeszkákból készült pavillonocska. Egy ilyet lehetne most csinálni hasonló módon készített bükkdeszkákból. Azt is meg kellene azonban fontolni, nem volna-e maga a kiállítási épület is hasonló célra felhasználható, a mennyiben a falak ott, a hol egyéb tárgytól eltakarva nem lesznek, ilyenféle és különböző módon telített fából készített deszkákkal lennének befedve?

Még egy dolgot tartok szükségesnek megemlíteni. Alig ha nem tervezik már, de szóvá tenni nem árt. Alkalmat kellene arra szolgáltatni, hogy a kiállításon legalább a szomszéd országok erdészei megjelenének, hogy velük egynémely általános, valamint egynémely csupán hazánkat érdeklő kérdést megvitathatnánk. Vagy az erdészeti egyesületnek kellene a kiállítás ideje alatt tartani közgyűlését, vagy erdészeti congressust kellene egybehívni. Össze lehetne azt kötni kirándulással is a vidékre: Gödöllőre, Királyhalmára, vagy Besztercebányára. Kérdés dolgában nem akadnánk föl; nehezebb lenne a nyelv. De a kérdést magát és a reformok dolgozatát ki lehetne osztani, magyar, francia és német

nyelven; beszélni azért beszélhetne mindenki, vagy anyanyelvén, vagy valamely elterjedtebb európai nyelven. Ha gondoskodva lenne különféle nyelvű gyorsírókról, azért utólag az említett mindhárom nyelven ki lehetne adni a vita lefolyását, s a hozott határozatokat.

Egyesületi közlemények.

Az országos erdészeti egyesület 1893. évi április hó 23-án tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Bedő Albert első alelnök; Belházy Emil, Eleőd Jósa, Fekete Lajos, Garlathy Kálmán, Ghyczy Emil, Kallina Károly, Nemeskéri Kiss Pál, Luczenbacher Pál, Máday Izidor, Rutska Tivadar, Scholcz Rezső, Tavi Gusztáv választmányi tagok, Arató Gyula, Kozma István, Ocsárd Károly alapító tagok, Levitzky Albert pénztárnok és a titkár.

Bedő Albert alsó alelnök a gyűlést megnyitván, sajnálattal jelenti, hogy elnök ő-exja, hivatalos teendői által gátolva, az ülésen nem vehet részt.

I. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő:

Az egyesület bevételei f. évi január hó 1-től kezdve	11.495 frt 23 kr
Kiadásai ugyanazon idő alatt	11.074 frt 56 kr
Kézi pénztári készlet	420 frt 67 kr

A kimutatott bevételekből 500 frt oly összeg, mely a gróf Tisza Lajos alapítvány és 155 frt a «Magyar erdőtiszték árva leányait segélyező alapítvány» 1892. évben esedékessé vált kamatainak ugyanazon évben segélyekre fel nem használt részéből az alapszabályok értelmében az 1893. évben való felhasználás végett a folyó évi kezelésbe szolgáltatott át; 500 frt oly összeg, melyet Szécsi Zsigmond a selmeczbányai bányászati és erdészeti akadémia